

OPVOLGING RAPPORT 'ONGELIJKE LEGGERS'

UPDATE – NOVEMBER 2021

In april 2021 publiceerde bureau Verinorm in opdracht van de KNGU het [rapport 'Ongelijke Leggers'](#). De opvolging van de in dit rapport beschreven aanbevelingen wordt in dit document beknopt toegelicht. We kiezen voor het beschrijven van de activiteiten in verschillende clusters: nazorg, tegemoetkoming, jeugdsport, talentontwikkeling en topsport, clubs en technisch kader. Ook benoemen we de keten van (sport)partners, alsmede de internationale inspanningen van de KNGU. De aanbevelingen gaan deels ook over de gehele structuur van de sport. Bijvoorbeeld het onderzoeken van een licentiesysteem voor trainers-coaches en het heroverwegen van de financiering van topsport. Dit type aanbevelingen heeft meer onderzoek en integrale opvolging binnen de hele sportsector nodig.

NAZORG

Voor het inrichten van de juiste nazorg voor sporters die te maken hadden of hebben met grensoverschrijdend gedrag, zijn verschillende (oud-)gymporters, experts en organisaties geconsulteerd. Het vereenvoudigen van verwijsmogelijkheden en verwijzing naar zorgaanbieders waar kennis over (top)sport casuïstiek aanwezig is, zijn belangrijke aandachtspunten vanuit oud-sporters.

[Centrum Veilige Sport Nederland](#) intensiveert hiervoor de samenwerking met Slachtofferhulp Nederland en het Universitair Medisch Centrum Groningen. De betreffende organisaties zijn afgelopen periode ook voorzien van extra expertise op (sport)specifieke thema's. Het ministerie van VWS heeft toegezegd het Centrum Veilige Sport Nederland ook de komende jaren te ondersteunen, om een krachtige opvolging van signalen over grensoverschrijdend gedrag verder vorm te geven.

[Slachtofferhulp Nederland](#) begeleidt (oud-)sporters naar zorgaanbod dat past bij de behoefte. Dit kan gaan om praktische hulp, juridische ondersteuning, lotgenotencontact of meer complexe zorgvragen. Slachtofferhulp Nederland gaat, naast hulp bij het aanvragen van een behandeling of therapie, ook begeleiding bieden bij sporttuchtrecht procedures. Samengewerkt wordt met het Universitair Medisch Centrum Groningen, dat een speciaal op sporters afgestemd [programma](#) ontwikkelde voor het bieden van gespecialiseerde zorg aan slachtoffers die kampen met langdurige psychische klachten of trauma. Het UMCG zorgprogramma wordt mede gefaciliteerd door het ministerie van VWS.

TEGEMOETKOMING

In april 2021 heeft NOC*NSF de Adviescommissie Integriteit en Ethiek om advies gevraagd over een tegemoetkoming aan oud-gymporters als erkenning van het leed dat hen is aangedaan. Op 11 oktober heeft NOC*NSF het [adviesrapport](#) gepubliceerd, waarin de commissie tot de conclusie komt dat een financiële toekenning van € 5.000,- aan oud-gymporters, als erkenning van het grensoverschrijdende gedrag waar zij jarenlang aan zijn onderworpen, gerechtvaardigd is. Lees [hier](#) de inhoudelijke reactie van de KNGU en NOC*NSF.

NOC*NSF en KNGU hebben in november van dit jaar in het Centraal Bureau Klachtenmanagement in de Zorg (CBKZ) een partner gevonden om de regeling te ontwikkelen en uit te voeren. Een raad van oud-sporters wordt samengesteld en krijgt een adviserende rol. Naar verwachting kan de regeling in het voorjaar van 2022 worden opengesteld.

Een informatiepagina is in voorbereiding: www.tegemoetkomingsregelinggymnsport.nl.

JEUGDSPORT, TALENTONTWIKKLING EN TOPSPORT

De gymnsport biedt sport- en beweegplezier aan jong en oud, mits het op een passende en positieve manier wordt aangeboden. In het derde kwartaal van 2021 publiceerde de KNGU de nieuwe [visie op de gymnsport](#). De visie op de gymnsport is er voor ons allemaal: zowel voor de KNGU als voor clubs, trainers-coaches, ouders en alle vrijwilligers die zich met jonge sporters bezighouden. Met praktische handvatten voor het kiezen en aanbieden van de juiste sportinhoud, op het juiste moment en op de juiste manier. De visie brengt de fysieke, motorische en sociaal-emotionele ontwikkelfasen van gymnsporters in beeld, aangevuld met wetenschappelijke inzichten, kennis van experts en de ervaringen vanuit onze eigen programma's van de afgelopen jaren.

JEUGDSPORT, TALENTONTWIKKELING EN TOPSPORT (VERVOLG)

Het volledig vernieuwde wedstrijdssysteem van de KNGU is in seizoen 2021-2022 van start gegaan. De nieuwe wedstrijdvormen en de oefenstof sluiten helemaal aan bij de bovengenoemde visie op de gymnsport. Plezier en ontwikkeling van jonge sporters staan centraal. Deze [informatieve video's](#) op de website van de KNGU geven uitgebreide toelichting op de vernieuwing.

Zowel in de gymnsport als in andere takken van sport blijft onverminderd veel aandacht nodig voor pedagogisch denken en handelen. NOC*NSF stelde recent een **landelijke coördinator pedagogiek, topsport en integriteit** aan. Waarmee de verbinding met het verantwoord opleiden van talenten en topsporters in de hele sport wordt gemaakt, onder andere met een sportbrede visie op jeugdsport. NOC*NSF kondigde tevens aan voorstander te zijn van een [onderzoek naar de topsportcultuur](#) in Nederland. De KNGU continueert de ingezette pedagogische programma's, combineert deze met de nieuwe visie op de gymnsport en behoudt een pedagogisch adviseur voor de gymnsport.

De **talentontwikkelings- en topsportprogramma's van de KNGU worden herzien**, startend met de discipline turnen. Het lopende programma voor de disciplines turnen dames en heren is gedurende 2021 al gedeeltelijk aangepast. In een intensief co-creatie proces is ondertussen gewerkt aan het ontwerp van een volledig nieuw programma. De stem en ervaring van (oud-)sporters, trainers-coaches en deskundigen (zowel nationaal als internationaal en van zowel buiten als binnen de gymnsport) zijn actief ingezet bij de totstandkoming van het [nieuwe programma](#), dat als een *sprong voorwaarts* wordt gezien in het systeem, de structuur en de cultuur binnen de gymnsport. Het ontwikkeltraject kreeg daarom de werktitel 'Giant Leap'.

CLUBS

Bij sportclubs zijn wekelijks duizenden sporters, vrijwilligers, trainers-coaches en kaderleden actief. Het agenderen van sociale veiligheid binnen alle ruim 900 gymclubs is een belangrijke voorwaarde voor de cultuurverandering. Het gaat hier zowel om bewustwording en verantwoordelijkheid, als om preventie (voorkomen van grensoverschrijdend gedrag) en signalering (omgaan met vragen, klachten en meldingen). Want ook in een omgeving waar sporters hun trainingsuren maken onder begeleiding van positieve en gekwalificeerde vrijwilligers en professionals, met goede sturing vanuit het clubkader én alle checks om een veilige omgeving te waarborgen, kunnen dingen misgaan. Tegelijkertijd is de invloed van de KNGU hierin beperkt: de club is altijd autonoom in het maken van beleidskeuzes, bewaken van de uitvoering en personeels- en vrijwilligersmanagement.

Er zijn de afgelopen jaren al ontzettend veel hulpmiddelen ontwikkeld die clubbestuurders kunnen inzetten om de veiligheid op hun club te reguleren en verantwoordelijkheden te verhelderen. Deze hulpmiddelen zijn niet altijd zichtbaar of staan laag op de prioriteitenlijst van clubs, die druk zijn met de dagelijkse activiteiten. De KNGU **stimuleert clubs** om actief aan de slag te gaan met het thema 'veilige club'. De communicatie over dit thema is opgeschaald en aan de orde komen onder andere: het stappenplan van Centrum Veilige Sport Nederland, de campagne 'blijf je stil of praat je erover', het stimuleren van VOG-aanvragen voor vrijwilligers en mogelijkheden om vrijwilligers op te leiden, bijvoorbeeld met behulp van middelen en interventies uit de lokale sportakkoorden.

Clubbestuurders die meteen willen beginnen, kunnen op [deze pagina](#) de benodigde startdocumenten vinden.

De vernieuwde **code goed sportbestuur** is door NOC*NSF (in samenspraak met de sportbonden) geactualiseerd en in september 2021 officieel in gebruik genomen. De nieuwe code en bijbehorende [toolkit](#) vormen een kompas voor integer en maatschappelijk verantwoord sportbestuur. Vier principes staan centraal: verantwoordelijkheid, democratie, maatschappij en transparantie. Ook deze code wordt door de KNGU geagendeerd in de contacten met clubbestuurders en in de algemene communicatie.

De risico's op grensoverschrijdend gedrag zijn hoger in de prestatieve takken van de gymnsport. De KNGU start in 2022 met het programma 'proeftuin' (werktitel), waar op kleine schaal praktijkervaringen worden opgedaan in het realiseren van een **ontwikkelingsgericht, positief prestatieklimaat op clubs**. Hierin is nadrukkelijk aandacht voor de verbinding met lokale sportakkoorden en met andere lopende initiatieven op dit vlak, waaronder clubkadercoaching. De visie op de gymnsport vormt ook hier weer de leidraad voor het denken en handelen.

TECHNISCH KADER

Het carrièreperspectief en de scholing van het technisch kader in de sport zijn in algemene zin belangrijke aandachtspunten bij zowel NOC*NSF, sportbonden als de landelijke overheid. Deze punten moeten hun weerslag krijgen in de Sportagenda, de Human Capital Agenda en het aanstaande regeerakkoord/-beleid. Vanuit NOC*NSF wordt de doorlopende leerlijn voor trainers-coaches ontwikkeld met als doel de professionalisering van het vak trainer-coach. Sport en onderwijs bundelen steeds vaker de krachten: al in 2020 begonnen [NOC*NSF, KNGU en CIOSNL](#) met het voorbereiden van nieuwe opleidingen voor KSS-niveau 3.

In september 2021 startte de opleidingstak van de KNGU, de [Dutch Gymnastics Academy](#), een pilot met deze vernieuwde opleiding. Die bestaat uit twee delen. Een fase (nieuw) met een fundament van pedagogiek, didactiek en breed motorische ontwikkeling en een fase met sporttechnische scholing, passend bij de gekozen gymnsportdiscipline. De pilot betreft de disciplines 'turnen dames', 'recreatieve gymnsport' en 'het jonge kind' en wordt op vier locaties verzorgd. Voor de reeds opgeleide trainers-coaches op KSS-niveau 3, is de e-learning los beschikbaar, in de vorm van een bijscholingsmodule met bijbehorende licentiepunten.

KETENAANPAK GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Het rapport van bureau Verinorm schetst de complexiteit van de sportsector. Bureau Verinorm adviseert om de verschillende verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden in de sport te verhelderen. Waar begint en eindigt de rol van de club, de ouders, de sportbond en de sportkoepel? En hoe verlopen processen in de lijn van melding tot tuchtrecht?

De cirkels van verantwoordelijkheid vormen een rode draad in de gehele opvolging van de aanbevelingen en in de landelijke discussie over het stelsel van de sport. Overheid, NOC*NSF, sportbonden en clubs moeten elkaar versterken in het verder verhelderen van rollen en verantwoordelijkheden. Er is sprake van een grote disbalans tussen verantwoordelijkheid van de sportsector en de beschikbaarheid van middelen: sportbreed ontbreken structurele middelen om grote veranderingen te bewerkstelligen. De lokale sportakkoorden voorzien hierin op dit moment onvoldoende. De KNGU blijft hiervoor aandacht vragen, bijvoorbeeld via het [position paper](#) dat in oktober 2021, voorafgaand aan een Tweede Kamer debat, is ingediend door de KNGU.

Binnen de gehele ketenaanpak van grensoverschrijdend gedrag werken NOC*NSF, Centrum Veilige Sport, KNGU en andere sportbonden de rollen, naamgeving en inzet van vertrouwenscontactpersonen op landelijk, bonds- en clubniveau verder uit. De principes uit de door NOC*NSF ontwikkelde visie [sport en integriteit](#) zijn hierin leidend. Parallel loopt de professionalisering van het Instituut Sport Rechtstpraak (ISR). Het ISR ontwikkelt een eigen plan en rapporteert over de opvolging hiervan direct aan het ministerie van VWS.

OPVOLGINGSCOMMISSIE

Voor het monitoren van de voortgang van de aanbevelingen is een onafhankelijke opvolgingscommissie benoemd door de KNGU, in afstemming met NOC*NSF. De commissie heeft een brede samenstelling en heeft de opdracht om zich een autonoom oordeel te vormen over de opvolging van de aanbevelingen door de KNGU. De bevindingen van de commissie worden met regelmaat [gepubliceerd](#) op de website van de KNGU.

INTERNATIONALE ACTIVITEITEN

De KNGU voert al geruime tijd een lobby voor het internationaal verhogen van de wedstrijdleeftijd en een vrijere kledingkeuze voor sporters op wedstrijdniveau. De KNGU heeft het voortouw genomen en de samenwerking met andere landen opgezocht in de vorm van een alliantie. Tevens heeft de KNGU het verzoek tot meer transparantie in informatie en kennisdeling, ook als het gaat om veroordeelde coaches, ingediend bij de ethics foundation van de Federation Internationale de Gymnastique (FIG).

De al enige jaren geleden ingezette cultuurverandering vraagt om zowel veranderingen in het systeem, als om gedragsverandering van iedereen die actief is in en rond de sport. Het opzoeken van de dialoog en het blijven creëren van draagvlak zijn essentieel. Stakeholders worden op passende momenten geïnformeerd en de oud-sporters zijn en worden, waar mogelijk en alleen als dat door henzelf is gewenst, betrokken bij de te maken keuzes.

Op de KNGU-website is een [speciale informatiepagina](#) ingericht over het onderzoek en de opvolging. Voor nadere informatie kan contact worden opgenomen met het serviceteam van de KNGU, via het e-mailadres serviceteam@kngu.nl.